

Hoofdstuk 1

Een voor ons geschreven verhaal

Op de weg naar Emmaüs.

Lucas 24:13-27

De weg leek geen einde te hebben. Meer dan een uur geleden hadden ze Jeruzalem achter zich gelaten, twee gewone mannen die met de schare pelgrims Jeruzalem verlieten na de viering van het pesachfeest. Velen liepen te praten en spraken luidruchtig over alles wat er de afgelopen dagen was voorgevallen. Maar Kleopas en zijn metgezel zeiden niet veel, hun hart was zwaarder dan hun voeten. Terwijl zij in westerse richting liepen slonk de menigte, de zon begon te dalen aan de horizon.

In beslag genomen door hun gedachten hadden de leerlingen onderling niet veel gezegd, maar nu begonnen ze op fluisterende toon te spreken over wat er de afgelopen dagen allemaal was gebeurd. Hun hoop en dromen lagen aan stukken en terwijl ze voortsjokten op de bekende route leek alles grauw en doelloos.

Een geluid van lichte voetstappen achter hen deed Kleopas omkijken, en hij zag iemand dichterbij komen.

De onbekende groette hen en kwam naast hen lopen.

‘Waarover zijn jullie zo druk aan het praten?’ vroeg hij.

Ze stonden stil en zuchtten.

‘U bent vast een vreemdeling!’, merkte Kleopas op. ‘Weet u dan helemaal niet wat er de afgelopen dagen is gebeurd?’

‘Wat dan?’

‘We hebben het over Jezus van Nazaret’, zeiden ze tegelijkertijd en ze begonnen te vertellen over die bijzondere man die gekruisigd was, maar waarvan zij hadden gehoopt dat hij de messias zou zijn. Maar

er waren ook een paar vrouwen naar het graf gegaan waar hij begraven was en het lichaam was verdwenen!

‘Jullie zijn dwazen!’ riep de vreemdeling uit. ‘Weten jullie dan niet dat de profeten over deze dingen hebben gesproken?’

Daarop volgde het allermooiste uur van hun leven toen hij, beginnend bij Mozes, het verhaal van het Joodse volk uitlegde en hen liet zien hoe alles verwees naar de komende Christus. Hij belichtte de kern van alles, namelijk het feit dat door alle openbaringen van profeten, koningen, offers en de beloofde erfenis heen, alles gericht was op één indrukwekkende figuur. Het verhaal had haar climax bereikt in een dramatisch en noodzakelijk offer – dat echter niet eindigde in de dood, maar in opstanding en leven!

Na de bijbelse uitleg die hun hart had geraakt, leek het of Jezus hen wilde verlaten, maar ze vroegen Hem met klem om langer te blijven. Pas toen Hij het brood brak werden hun ogen geopend en zagen ze wie Hij werkelijk was. Toen Hij naast hen kwam lopen op de weg was dat niet alleen om hen een spectaculair wonder te tonen en daarmee hun interesse op te wekken. Hij wilde in de eerste plaats dat zij het verhaal begrepen.

Geen systematische theologie maar een verhaal

We houden allemaal van een goed verhaal. We worden graag meegenomen in het plot, we willen de personages ontmoeten, delen in hun ervaringen en meegezogen worden in de wendingen van de vertelling. De Bijbel staat niet vol met wat wij systematische theologie zijn gaan noemen, met lijsten van Gods eigenschappen. De Bijbel staat vol met verhalen over bijzondere karakters en gebeurtenissen. Wij vertellen die aan onze kinderen en we strijden voor de waarheid daarin – maar de bijbelverhalen verschaffen natuurlijk heel wat meer dan leesplezier.

In zijn brief aan de gemeente in Korinte legt Paulus dit uit als hij zegt: ‘Wat hun overkomen is, moet ons tot voorbeeld strekken; het is

geschreven om ons, voor wie het einde van de tijd gekomen is, te waarschuwen' (1 Korintiërs 10:11). Gebeurtenissen uit het verleden 'gebeurden' niet zomaar, het waren niet alleen betrouwbare verhalen over wat echte mensen van vlees en bloed op een bepaalde tijd en plaats overkwam. Ze werden opgeschreven met een duidelijk doel, namelijk dat wij er iets van zouden leren.

Maar, zou je kunnen tegenwerpen, we leven toch in een andere tijd. Jazeker, en Paulus noemt dat 'het einde van de tijd'. Het lijkt erop dat zich wereldwijd rampen van apocalyptische proporties voordoen, enorme bosbranden, klimaatveranderingen, een globale pandemie, droge periodes, overstromingen en hongersnoden (om maar een paar 'natuurlijke' rampen te noemen). De tijd raast duidelijk voort en raakt wellicht op. Toch heeft onze onveranderlijke God ons instructies gegeven voor onze reis.

In deze tijd waarin alles zo snel verandert, hebben we absoluut een kaart en een kompas nodig.

Veel mensen leren God makkelijker kennen door het lezen van verhalen dan door het bestuderen van begrippen en een worsteling met ideeën. We kunnen ons identificeren met mensen in hun overwinningen, hun moeilijkheden en nederlagen. We worden opgeroepen om 'navolgers' te zijn 'van hen die door geloof en geduld de beloften beërven' (Hebreeën 6:12 HSV). Daarom zijn voorbeelden die we kunnen volgen heel nuttig, maar als we die met succes willen volgen, moeten we wat zij ervoeren zorgvuldig bestuderen.

Exodus wordt vaak beschouwd als een boek dat de bevrijding van slavernij beschrijft. Dat is de manier waarop Hollywood het laat zien vanuit een 21ste-eeuws gezichtspunt. Maar wanneer dat het enige was, zou het verhaal eindigen na de doortocht door de Rietzee, de ontsnapping van de Israëlieten en de vernietiging van de Egyptische legermacht.

Vrijheid tot stand gebracht!

Hoewel het verhaal een enorme climax bereikt bij de befaamde doortocht door de Rietzee, lezen we vervolgens over een adembenemende ontmoeting bij de berg Sinai, het ontvangen van de Wet en de bouw van de tabernakel, tenslotte gevolgd door de tocht naar het beloofde land. Exodus is veel meer dan een geschiedenis over bevrijding.

De geboorte van een volk

Exodus is het verhaal over hoe God een volk voortbracht, het gaat over de schepping van Israël. Hoewel de twaalf stammen in Egypte een spectaculaire groei hadden doorgemaakt, werden ze pas één volk toen Jahweh hen door middel van de exodus als zodanig schiep. Hun identiteit als het volk van God, een volk dat God toebehoorde en dat Hij zag als zijn bezit, is geworteld in de verlossing en de redding die zij ervoeren. Geen andere god had dit ooit voor enig ander volk gedaan. Zij waren op unieke wijze van Hem, en Hij was op unieke wijze van hen.

Israël reisde van slavernij naar erfenis, en Paulus nodigt ons uit om daarvan te leren. Waren ze eerst hulpeloze gevangenen van een machtige en arrogante meester, nu ondernamen ze een uitdagende inspannende tocht naar een beloofd land, dat God hun vrijelijk zou geven als ze Hem trouw zouden volgen. Allerlei valkuilen, hinderlagen en gevaren stonden hen te wachten, maar zij zouden ook ervaren hoe ontzettend groot Gods geduld, zijn verbondsliefde en zijn voorzienigheid waren. Uiteindelijk zouden zij uitgroeien tot een volk waarvan gezegd werd: 'Wat is dat grote volk wijs en verstandig' (*Deuteronomium 4:6*). Maar hun grootheid was heel anders dan de rijkdom of de militaire macht die zo kenmerkend was voor andere grote volken. Uniek was hun buitengewoon trotse uitspraak: 'Want welk volk, hoe groot ook, heeft goden zo dichtbij als wij de HEER, onze God, telkens als wij Hem om hulp roepen?' (*Deuteronomium 4:7*).¹

In ons verhaal wordt de rol van leiderschap overduidelijk zichtbaar. Mozes werd een geweldig groot en belangrijk leider, we lezen: ‘... dat ze zich allemaal in de naam van Mozes lieten dopen in de wolk en in de zee’ (1 Korintiërs 10:2). Hij was hun herder en hun profeet, zijn rol kan niet genoeg benadrukt worden. Toch werden ze geleid door de wolkkolom waarvan God zichzelf voorzag, zoals Hij deed met het manna en het water uit de rots. Al deze dingen ziet Paulus als bakens en wegwijzers in onze reis vanuit onze aanvankelijke slavernij naar de erfenis die God voor ons heeft klaargelegd.

Ik wil je daarom aanmoedigen om ieder hoofdstuk in dit boek niet slechts te lezen als een fascinerend verhaal, maar als een waarschuwing, een bemoediging, een wegwijzer op je reis, zodat je gesterkt en aangemoedigd het einddoel bereikt, terwijl je Gods wegen en de trouw aan zijn volk bestudeert. Deze dingen werden opgeschreven om ons te onderwijzen. Lees en laat je onderwijzen.